

Karácsony-idéző

A körkérdésről egy régi történet jutott eszembe, amely talán mindannyiunk személyes emléke is lehetne:

Teherpályaudvar, tele vonatokkal, a vonatok zsúfolásig telve menekültekkel, sebesült katonákkal. Köztük egy idős baka csecsemővel, akit halott édesanyja mellől hozott magával. Minden egyes állomáson kikiabál a báméskodó tömegbe, kerítsenek egy asszonyt, s minden egyes állomáson talál is egyet, aki a gyermeket megszoptatja. Minderről a felcseperedett kisfiú mesél, nem tudni pontosan, kinek, mintha a történet nem is vele esett volna meg. Hangjában nincs panasz, nem sír, csak folynak a könnyei, észre sem veszi. Ül az utca forгатagában, a járókelők lába előtt sapkája, benne néhány aprópénz. Feje olykor álmosan lehanyatlik, s ha feltekint, néz csak, el, semerre, messzire — A csendet egy halk, gazdátlan hang törte meg: talán mindannyiunk sorsa most dől el, ennek a kisfiúnak a sorsán.

* * *

Nézni, de honnan a betlehemi jászolt? Mi történik ott, akkor: itt és most? Mi vezett, veszik el, általam, bennem; megértem-e bűnemet? Jól kérdezni, és jól nem kérdezni. — A hely, ahonnan nem lehet büntetlenül félre nézni.

Arcról ismerem

Találkozás első ránézésre? Vagy inkább viszontlátás?

Évekkel a leszerelés után futottunk össze. Beültünk a közeli kávézóba. Annak idején, a laktanyában egyik este, hirtelen minden villany kialudt. A hangszórók elvesztették a hatalmukat. Mi ketten kikönyököltünk az ablakpárkányra. Bámultunk a sötétbe. Elnézegettük a szorgalmas csillagokat. És észrevétlenül átbeszélgettük az éjszakát.

Lám, most újra összefutottunk. Itt a nagy alkalom! Mégis — egyikünk sem tudott a helyzettel mit kezdeni. Csak zavartan babráltuk a kávécsészénket.

Az ember arca más csecsemő korában. Más a kamaszkorban, és ismét más felnőtté válása idején. Ő maga azonban, bár legalább ennyit változik, lényegét tekintve ugyanaz.

De mi hiányzott ott a kávézóban?

Azóta megtanultam, ha *ugyanazzal* a valakivel akarok találko-

ni, akkor azt a valakit kell befogadnom, aki *most* lép elélem. Minden változásával, minden újdonságával együtt. Sőt! Elsősorban azzal együtt. Különben újratalálkozásunk pályája túlhalad és megtörik. Éppígy, katonatársamtól sem kérhettem volna számon — több év civiltörténet után — az eggyel korábbi arcát. Most már sejtek valamit abból, mi lehetett volna újratalálkozásunk kapuja. A teremtés óta kijelölt főbejárata.

Olvassuk Jézusról, hogy növekedett korban és bölcsességben, Isten és az emberek előtt. Más volt az arca Betlehemben. Más volt, amikor a tanítványaival járt. Ismét más volt a kereszten, és megint más a kenyér és a bor színében.

Jézus körül mindig lesz mozgás. Sokan csatlakoznak és sokan lemorzsolódnak. Bizonyára mindenkinek megvan a maga elképzelése. És ahogy Jézus előre tart, úgy mozdul el körülötte az ember hozzáállása — egészen a pálcatorésig.

Jézus pedig csak megy és megy. Találóaan jegyzi meg róla János evangélista, „ismerte mindnyájukat, és nem szorult rá, hogy bárki is felvilágosítsa az emberről. Tudta ő, mi lakik az emberben” (Jn 2,24b-25).

Jézus ma sem tesz ki magáért. Eltelt kétezer év. Ő *ugyanaz tegnap, ma és mindörökké* (Zsid 13,8). És milyen könnyű mégis elszalasztanunk.

Kell bátorság ahhoz, hogy valakit elkísérjünk. Befogadjuk őt, szüntelen változó és alakuló arcával együtt. Abban az állapotában, ahogyan előttünk lépdél — egy életen át.

Sokan mondják, mennyire más volna, ha Jézus egyszer csak ismét köztünk járna. Szerintem nem volna más. Mert ha össze is futnánk? Megtorpannánk vajon? Vagy (más arcra várva) menénk tovább?

Talán egyszer mégis összefutunk. Beülnénk egy közeli kávézóba. Hirtelen (mint a tiszték az áramszünettel) nem tudnánk egymással mit kezdeni. De már egyikünket sem zavarná. Csak könnyökölnénk boldogan. És lányos zavarunkban elbabrálnánk a kávécsészéinkkel.

Találkozás egy műalkotással

HORKAY HÖRCHER
FERENC
esztörténetész

Életünk folytonos várakozásban telik. Mióta eszmélkedni kezdünk, bennünk van ez az érzés. Annak biztos tudata, hogy ha még ezt vagy azt képesek vagyunk megtenni, ha még ezen vagy azon a küszöbön sikerül átjutnunk, utána majd bekövetkezik az, amire vá-